दतर्कितं भुवनत्रयं निर्द्दशाननं रावणरहितं करिष्यन्नदृव तथा विधमहासंरम्भदर्शनादुत्प्रेक्ष्यते लृट्शेषे चेति लृट् अत्र क्रियायाः क्रियार्थायाअन्यः प्रुड्डोभविष्यत्कालः शेषः ॥ ३१ ॥

भ० सुग्रीवेत्यादि। वयमरिं साधयिष्यामः व्यापादयिष्याम इति एतदर्थं सुग्रीवस्यान्तिकं समीपमासेदुरागताः कपीनां संघाता इत्यनुषज्यते अकस्मादतर्कितं यथा स्यात्तथा भुवनं रावणशून्यं करिष्यन्नदृव महापराक्रमदर्शनादुत्प्रेक्षेयं ॥ ३१ ॥

कर्त्तास्मि कार्य्यमायातैरेभिरित्यवगम्य सः। काकुत्स्थपादपच्छायां शीतस्पर्शामुपागमत् ॥ ३२ ॥

ज०म० कर्त्तेत्यादि। एभिरायातैर्व्वानरैः कार्य्यं सीतान्वेषणादि कर्तास्मि करिष्यामीति अवगम्य अनद्यतने भविष्यति लुट् सुग्रीवः काकुत्स्थपादपछायामुपागमत् पद्यन्नदृति पादाः पदरुजेति कर्त्तरि घञ् तत्र भविष्यतीति निवृत्तं पादैः पिवतीति पादपो वृक्षः आतोऽनुपसर्गेकः काकुत्स्थः पादपदृव समाश्रयणीय त्वात् तस्य छायां शीतस्पर्शां अनुद्वेजनकरीं स्पृश्यतदृति स्पर्शं स्तन्मात्रउच्यते अकर्त्तरिचेति घञ् ननु पदरुजेत्यादिना तत्र हि स्पृशउपतापदृति वक्तव्यमित्युक्तं स्पृशतीति स्पर्शउपतापः ॥ ३२ ॥

भ० कर्त्तेत्यादि। आगतैरेभिर्व्वानरैरहं कार्य्यं सीतान्वेषणादिरूपं कर्त्तास्मि करिष्यामि द्यां रूपं इत्यवगम्य निश्चित्य सुग्रीवः काकुत्स्थपादपछायामुपागमत् रामान्तिकं गतवानित्यर्थः शीत